

דבר העורכים

אנו שמחים להביא לפניכם את הגיליון העשירי של כתב העת המקוון **הגירה**. כרך זה כולל שבעה מאמרים הדנים בנושאים שונים, אך הציר המשותף לכולם הוא הדיון בתפיסות, בחוויות ובהתנסויות של מהגרים, כפרטים וכקבוצות, במעברים מחברה ולחברה, ובהתמודדות עם תהליך תמידי של הבניית זהות מחדש תוך התכתבות עם העבר. בכל שבעת המאמרים, החברה הישראלית משמשת הקשר, צינור מעבר, ומעבדת פיתוח של תהליכי שינוי והמשכיות הנוגעים גם למערכת הנורמטיבית וגם לתמורות מבניות בקרב מהגרים, וצמוד לכך בקרב החברה כולה. בכתיבה שלפנינו, מדינת ישראל מתוארת גם כארץ מוצא וכארץ יעד של מהגרים המהווים גורם של חיבור בין מציאויות שונות החיות בו-זמנית בתודעתם.

בגיליון הנוכחי משתתפים מספר חוקרים וחוקרות בעלי ניסיון רב וידועי שם, ולצידם חוקרים צעירים שזו להם הופעת הבכורה בכתיבה מחקרית ולראשונה התנסו בהליך המרתק של שיפוט עבודתם והנחיה לשיפורה, כנהוג במערכת האקדמית. אנו מברכים על הרחבת מעגל המשתתפים בשיח על הגירה על כל היבטיה, ומאחלים שמעגל זה יתרחב אף יותר בגיליונות הבאים של כתב העת.

את הגיליון פותח מאמרה באנגלית של **פרלה איזנקנג-קין** – ניתוח של חיים טראנס-לאומיים: מהגרים ישראלים במקסיקו. המאמר בוחן את התהליך הכפול, המורכב והבו-זמני של מעורבות מהגרים בשני מקומות או יותר. המחקר מסיק כי במקרה של ישראלים במקסיקו, אחוז האוכלוסייה הטרנס-לאומית עולה בהרבה על המצוי בקבוצות מהגרים אחרות ברחבי העולם, וכי הממדים הכלכליים, החברתיים והתרבותיים של חייהם הטרנס-לאומיים, דומיננטיים יותר מאשר הממד הפוליטי.

מאמרה של **ג'קלין לאזנוב** – 'אני אוהבת גם את ארגנטינה אבל בקול אחר' – המעבר הבין-תרבותי של עולות מארגנטינה לישראל – מתמקד בהיבט המגדרי. המאמר בוחן את החוויה הנשית בהקשר היסטורי ותרבותי, הן במדינת המקור הן במדינה הקולטת, כמו גם את תפיסת השינוי בעת המעבר, שעיצב את חיי נשים שעלו מארגנטינה לישראל עד סוף שנות השבעים של המאה העשרים. בחינת היבטים מחיי הנשים ובני משפחתן מובילה למסקנה, שבעוד שתחומו הביטוי המרכזיים של הזהות נותרו זהים – אוכל, מוזיקה, שפה – הרי שבהגירה, התכנים בתוך כל תחום השתנו. המטען שהנשים עלו עימו, המקופל במושגי מסורת וזיכרון, עבר שינוי והותאם לסביבתו החדשה.

שני המאמרים הבאים מאירים אף הם את האופן שבו מהגרים מתמודדים עם שאלת כינון זהותם בחברה החדשה. מאמרן של **אנה פרשיצקי ו-לריסה רמניק** – דור וחצי של ישראלים ממוצא רוסי: הזהות האתנית ההיברידית – בוחן את הממדים השונים של הזהות האתנית של ישראלים צעירים ממוצא רוסי: תפיסת הניעות הכלכלית, תחושות האפליה, הקשרים החברתיים, היבטי הזהות היהודית, הדעות הפוליטיות, ההשתתפות האזרחית, השימוש בשפות, ההעדפות התרבותיות, וקשרים עם ארץ המוצא. באמצעות מדדים אלה, המחקר מרכיב תמונה מקיפה של תהליך הישראליזציה שהמהגרים עוברים ומשרטט את דיוקנם החברתי.

מאמרה של **אליסה אברמוב** – מאתגרי עלייה לשיח זהויות: יהודי צפון הקווקז ומזרחו בחברה הישראלית – בוחן את תפיסותיהם של יהודים עולים מצפון הקווקז ומזרחו בנוגע למקומם ומעמדם בחברה הישראלית. הממצאים מצביעים על קונפליקט תרבותי וחברתי בולט בקרב הגירה | תש"ף

צעירים מהדור וחצי ומהדור השני, הנובע משלילתה ומאי-שילובה של תרבותם מהקווקז בחברה הישראלית. כמו-כן מסתמנים הבדלים בין מבוגרים מהדור הראשון לצעירים מהדור וחצי והדור השני ביחס לשיח הזהויות וההשתלבות החברתית-התרבותית בחברה הישראלית.

מערכת היחסים בתוך העדה האתיופית בין 'ביתא ישראל' ל'זרע ביתא ישראל' – מתחים על רקע זהות ותרבות – עומדת במרכז מאמרו של **רויטל איינשטיין ו-קארין אמית**. מאמר זה בוחן את מערכת היחסים בין שתי תת-קבוצות בולטות בתוך יוצאי אתיופיה בישראל: קהילת "ביתא ישראל" וקהילת "זרע ביתא ישראל" (פלשמורה). המחקר מציף את המתחים בין הקבוצות על רקע סוגיות הקשורות לתרבות, זהות ופרקטיקות דתיות. עם זאת, המחקר מראה, שתחושות הזהות והשייכות של הנחקרים אינן מובחנות על בסיס קבוצתי ומבטאות מגוון תפיסות סובייקטיביות של הנחקרים.

מאמרו של **עמיר עקיבא סגל** – *תעסוקה כחלק מתהליך ההגירה של עולים מארצות הברית לישראל* – בוחן את השפעת התעסוקה על תהליך ההגירה והקליטה של עולים מארצות הברית לישראל. המאמר מסיק שלמקום העבודה יש השפעה על תהליך הקליטה בישראל, וכי שיקולי תעסוקה הם גורם המשפיע על תהליך ההגירה של יהודים מארצות הברית. שיקולים כלכליים אלה כרוכים בממדים אחרים שמספק מקום העבודה, כגון הגשמה עצמית, סיפוק או קשרים חברתיים. המחקר אפיין גם את קהילת העולים מארצות הברית כקהילה טרנס-לאומית בעלת זהות כפולה, המנהלת פעילויות חוצות גבולות.

המאמר הסוגר את הגיליון הוא של **אודי כרמי** – *תרבות גוף בהגירה - הגירתן של פרקטיקות גופניות לישראל בעשור הראשון* – דן בדימויי הגוף הישראלי בתקופת היישוב היהודי בארץ ישראל, ובעשורים הראשונים של המדינה. בתקופה המוקדמת הוכפפו החינוך הגופני והספורט לטובת הצורך לגבש חברה חדשה. לנוכח התפיסות האינסטרומנטליות ביחס לספורט, המאמר בוחן את האופן שבו נקלטו שתי פרקטיקות גופניות שהיגרו מארצות הברית לישראל בעשור הראשון: ההולה-הופ ואימון המשקולות, ושלא היו טעונות בערכים ציוניים. המחקר מסיק שבעוד שההולה-הופ עורר התנגדות ממסדית, אימון המשקולות נוצק לתבנית ציונית והוצג כמהדורה מחודשת של "יהדות השרירים".

המאמרים הכלולים בגיליון זה עברו שיפוט קפדני של קוראים מומחים במגמה לשמור על רמתו האקדמית הגבוהה של כתב העת **הגירה**. אנו מבקשים להודות לקוראים שנענו לפניותינו, תרמו בקריאה קפדנית ובהערות מדוקדקות על כל מאמר כדי לשמר את איכותו המדעית של כתב העת. עקב תהליך השיפוט, כמובן, רק אחוז מסוים מתוך כל העבודות המוגשות למערכת מאושרות ומובאות לפרסום. תודה עמוקה **לדורון דגני** על השקעתו הרבה כרכז מערכת כתב העת וקהילת הגירה ודמוגרפיה. כמו-כן תודתנו **לאליה דמטר**, עורכת הלשון ול**דנה בוסין**, עורכת הלשון באנגלית, שמלוות את כתב העת בעבודה מקצועית מצוינת.

מעל לכל אנו מודים לפרופ' **גליה צבר**, נשיאת המרכז האקדמי רופין, על התמיכה המתמשכת שהיא מעניקה לכתב העת.

פרופ' רחל שרעבי
עורכת משנה

פרופ' סרג'ו דלה-פרגולה
עורך ראשי